

מסורת הש"ס

(א) סוכה מז: (ב) שם מח:;
(ג) מו"ק ג: ע"ש סוכה לד.
מד. ע"ש זבחים קי: (ד) (דף
ז:), (ה) (ע"ב, ו) (שביעית
פ"ב מ"א ומו"ק דף ג:),

הגהות הב"ח

[illegible]

מוסף רש"י

הובא בעמוד הבא

רבינו גרשום

[illegible]

בשני: ניסוך יתירא בששי
בשני: כחצ בששי להרי אחר
מים מים דלא מצינו למימר
מדשני קרא צדיצוריה

ש"מ תרתי: אי ר"ע פריימוי פון וואס לא דהא אמר (א) ונסכיה דהיינו בש"מ מרבה ניסוך המים: ופבר לה כר' יהודה דמסניף. דלמר בלוג הוה מנסך כל שמה. לא סבר כוותיה במה דלמר כל שמה מנסך אלא במה דלמר בשמיני מנסך וזין דבשמיני מנסך משכחת לה לרבי יהודה [ב"ב] דלמר בשני מתחילין לניסוך המים כל שבעה: (א) דמפיק ראשון ומעיל שמיני. משיב צל הגמרא מי מצי אמר רבי יהודה דבשמיני מנסך: מאי שנא. דקאמר דבראשון אינו מוזכר דכי רמיזי מיא בשני הוה דרמיזי דמוסכיהם מרבה ניסוך המים שמיני נמי מי מצי אמר דמנסך הא שביעי אמר רחמנא דמ"ס וי"ד מ"ס מים כתיב בשביעי דסיוס קראי דניסוך המים בשביעי כתיב כמשפטם ולא בשמיני: אלא ר' יהושע היא. דלמר משעת הנחתה (א) [דהיינו בשביעין] מוזרי ואעפ"י סבר דניסוך המים כל שבעה דגמרא גמיר לה הלכה למשה מסיני דניסוך המים כל שבעה. ודאי כר"א אתי שפיר אצל כרבי יהודה בן בתירה ובר"ע לא מיתוקמא אלא להכי לא מוקי לה כר' אליעזר דהא לא מיבעי מאי ר' אליעזר סבירא לה הכי דדאי לרבי אליעזר אתי שפיר ודא קא מוקים כר' יהושע רבותא קמשמע לן אצל כר"י בן בתירה ובר"ע לא מיתוקמא דרבי יהודה יליף מונאמר בשני ונסכיהם כו' אלמא דסבר דניסוך המים לא הוו אלא ו' ימים דליהו לא מפיק ראשון ומעיל שמיני משום אפי' פירכא דפרקי לעיל לא אתי כרבי יהודה ורבי עקיבא יליף מנסכיה שנאמר בש"מ אלמא דסבר דניסוך המים לא הוו אלא תרי יומי אצל כרבי יהושע מיתוקמא לפיכך אין מוכיחין אלא בזו"ע האחרון דגשמים בחם סימן קללה אצל ניסוך המים הוי כל שבעה דגמרא גמיר לה: עשר נעישות. המפחורתא בתוך בית סאה עושית כל בית סאה ערב שביעית עד ר"ה אע"ג דשאר שדות אין חורשין לפני שביעית ל' יום זה חורשין דהואיל אם אין חורשין סביבין מפסדין: וניסוך המים. כל שבעה: ר' יהודה אומר משום רבי יהושע העובר לפני התיבה צ"ע האחרון של חג ב'ר' יוחנן אמר מיהו כולומר אמר רבי יהושע אילינא רבי יהושע דמתייב דראשון נמי המתפלל תפלת יוצר מוכר מוכר: האמר משעת הנחתה. דהיינו האחרון של חג דהיינו בשמיני: ופבר ר' יהודה אומר משום בן בתירה העובר לפני התיבה הא דבעית די ר' יהושע ודבר קאמר משום בן בתירה ליה בשמה דדידיה ר' יהושע: משעת לכתה דסמכוהו: בטל וברוחות. מקמי שאלמלא (א) הן אין העולם מתקיים. ורוחות מועילות לארך לתקנה ולנגבה

א, דמים כתיב כשביעי ולא בשמיני.
על שבעה, דגמרא אמר ליה הלכה
הא דאמר לבי אי ר' אליעזר [היא],
דשבתא רבא כשרביעי עד ר"ה, א"ע,
שבילן עורשין סביבן מפסידין. וניסוך
אלימא? ויורשע דמבתין. דאמר
ואלו הא תני הראשון אינו מוכר.
דתני. במכילתא חזרית, ר' יהודה
מזכיר. אלא אמר רב נחמן בר יצחק
והוא יקרי ליה משמיה דאבהו.
ובטל בו. וזמן קרי ליה משמיה דאבהו.
צריכי (שאי ברכה מ"ט דלא מציע

מאימתי פרק ראשון תענית

אי רבי יהודה בן בתירה. דלמך צשני צחג הוא מוזכר שית יומי
הוא א"כ לא יהיה הניסוך כי אם ששה ימים: **עשר** נביעות.
פירש"י ^(א) נביעות מפחרות צבית סאה חורש כל צית סאה צשצילן
דלל נטיעה יונקת ודווקא מצית סאה היה צריך להם יכול לחרוש
עד ר"ה שני שצביעת דהו שפיר אוקמי
אילנא שרי אלל יומר מצית סאה יומר מצית סאה
אינו חורש אללא כדי צורק דהואיל
ומפחרות ציומר מצית סאה קיימי
שפיר וצפחות מיכן למה קיימי
וליעקר קיימי ודוקא נטיעות אמר
דחורשין צשצילן עד ראש השנה אלל
אילנות אסור דאורייתא כל אלול
ומדרבנן ^(א) פסקו ועצרת תקון צשדה
הלצן עד פסח מותר אלל מפסח
ולהלן אסור ועדה אילן עד עצרת
מומר מכאן ואילן אסור:

עֲרֵבָה. שמקפין את המזנוח וניסוך המים הלכה למשה מסיני כולו: **וַיֹּאמֶר** אֱלֹהֵינוּ הַתְּשֻׁבִי מִתּוֹשֻׁבִי גִדְעָה. לכן נקרא מתושבי גלעד לפי שהרגו ישראל אנשי יבֵשׁ גלעד על מעשה פילגש בגבעה ולא נשאר צינש גלעד כי אם מעט אנשים מן המיושבים צטיר כי כל השאר היו עם אספסוף לכן מעיד כי אליהו מן המושבים ק' שמעתי מהר"י טרוט"י משם הר"י צה"ר יתכן ממלחון: **בַּמָּלַךְ** וברוחות לא חייבו חכמים להוֹבִיר. משגי הרוח ומוריד הטל כו' לפיכך אין קפידא לומר מוריד הטל אפילו צימות החמה אך שלא יאמר מוריד הגשם והכי הלכתא ואם לא אמר צימות הגשמים כי אם מוריד הגשם ודילג משגי הרוח ומוריד הטל אין מחזירין:

וַיֵּשֶׁעַ דְּבָרֵי יְהוָה הָאֵלֶּם
וַתִּגְּנֵא ר' יהודה אומר
דַּר לַפְנֵי הַתִּיבָה בְּיוֹם
הָאֶחָד הַזֶּה מִזְכִּיר הִי בִן
יְהוָה בֶּן בְּתִירָה הָאֵל
מִזְכִּיר אָמַר רַב נַחֲמָן
בִּי הַיּוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתִירָה
הָאֵל וְיִזְמִינָן דְּקָרִי לֵיהּ
קָמִי דְלִיסְמִכּוּהוּ וְהָאֵל
בְּטָל וּבְרוּחוֹת לֹא
אִם בָּא לְהִזְכִּיר מִזְכִּיר
אֵין נַעֲצְרִין וְטַל מִגִּלְגַּל
יֵאמֹר אֱלִיהִי הַתְּשֻׁבִי
בְּחִי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יְהִי הַשְּׁנִים הָאֵלֶּה
מִרִי וּכְתִיב ³ לֵךְ הָרָאָה
טַר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
הָאֵל מֵאֵי טַעמָא מִשּׁוּם
דְּלֵא
אֱלֹהִים לֹאֹר יוֹם וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לֵילָה וְגַבִּי חָשָׁךְ לֹא הִזְכִּיר הָשֶׁם יִתְבָּרַךְ
וּכֵן בְּחֻמְשָׁה דְּבָרוֹת אַחֲרֵינוֹת (שְׁמוֹת כ) מִלָּא תִרְחַם וְאֵילָן לֹא
הִזְכִּיר ה"י הֵכַל הוֹלֵךְ אֵל מְקוֹם אֶחָד מִשָּׁל לַמֶּלֶךְ שְׂעִנָּה דִּירָה גָּאֵל הַיִּתִּים
לְצִיר מִגִּינוֹ לַפְנֵי כָל חֲדָרֵי הַבַּיִת וְזֹלָתִי בֵּית הַכֶּסֶף מְקוֹם הַטֵּיטָיוֹן:
צִיטוֹת

ג האחרון מוזכר הראשון אינו מוזכר: (אלא) **אמר רב נחמן בר יצחק** 'יהושע בן צמירה היא דהאי דקאמר ר' יהודה לעיל משום ר' יהודה: ולא קשיא ומנין קרו ליה בשמיה דלזבוב בן צמירה וזמנין דקרו ליה בשמיה דלזבוב והאי דקרו ליה בשמיה דנפשיה ר' יהושע היינו וכוזו חכמים להזכיר אפילו צימות הגשמים: **לפי שאין נעדרין**. ומוריד הגשם ללא משום חיוב אללא חוק גשם הוא מוזכר [א] דעל כמיטרא: **ואילו טל לא קאמר**. ואתנה טל ומטר אללא מטר בלבד: דלא

ה א מ"י פ"י מהלכות
תמידין הלכה ו סמו עשין
רה:
ו ב מ"י פ"ג מהלכות
שמעיה ויצבל הלכה ה:
ז ג מ"י פ"י מהלכות לולב
הלכה כ:
ח ד מ"י פ"י מהלכות
תמידין הלכה ו:
ט ה מ"י פ"י מהלכות
תפלה הלכה ח סמו עשין
ט עוש"ע א"ח ס"י קיד סעף
ג:

תורה אור השלם

1. וַיִּסְבּוּ רַבֵּיעֵת הַחֵץ
לִבְלֹשׁ אֶתְּחֵן בְּקֹדֶשׁ הַדָּפֶן
שֶׁכֶּר לָךְ: כְּמוֹדוֹ כֵּן
2. וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשֶּׁנִּי
מִתְשָׁבִי גִלְעָד אֶל אֶתְחָן
אֲשֶׁר
3. עֲמַדְתִּי לִפְנֵיךְ אִם יִהְיֶה
הַשֶּׁנִּי הַזֶּה טֹל מִקְטָר יֶזְמִי
אִם לֹפִי דְרָבִי:
מַלְכִּים א י ז א
3. יִהְיֶה רַבִּים וְיִהְיֶה יֶזְמִי
יִהְיֶה אֶל אֵלֶיךָ בְּשֶׁנִּי
הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לָךְ הַרְאָה
אֶל אֶתְחָן וְאֶתְחָן מִטָּר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה:
מַלְכִּים א י ח א

גליון הש"ס

נמ' לכתוב קרא או הסך וכן
בצ"ק דף סה ע"א ודף פה
ע"ב ובמנחות דף יז ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה לפי כו'.
מזכיר דרוחות מועילות ככ"ל:

רבינו חננאל

[illegible]

ר"ר יהודה קודם שיסמך בישיבה היו קורין אותו בן בתירה). מתוך חמשה דברים נגאלו ישראל ממצרים, מתוך

ציה שהנאמר והנעו בני ישראל מן העברו, מתוך צווחה שנאמר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, מתוך וכתב אבות שנאמר ויזכר
אלהם בני נוג'ו, מתוך תשובה שנאמר ויצא אלהים את בני ישראל ונוג', מתוך הקיץ שנאמר וידע אלהים, וכן הם
מפורשים בענין בעל קדומו, וכן בענין ויצא אלהים את בני ישראל, אסור ליליח להזכיר שם שכיניו שיש ציבור
והוא מוריד הגשם. קמא לעלותם שיש שכיניו שיש ציבור דמי, ומזכירן הצבור ביחיד אע"פ שלא מקמי שליח צבור. תנא
בדבר וברוחות אל חייבו חמיהם לחיובי, שאינו עשירין מן השמר, וברכתני חי' ה' אל יהיה של ומוט' חי' אל פני דבר, וכתבי
אל הדגה אל חתאם ואתנה מטר על פני האדמה, ואולי על לא אבדך למימרא

למה לא חייבו. משיב הרוח ומוריד הטל. מ"ט. לא חייבו חכמים להזכיר, דלא מיעצרי, כלומר שמעולם ירד טל ומגשב רוח ולא לומר שלעולם יורד ואין בו) ברכה.